

Сабийлени кыоркыусузлукъларын жалчытыыну эм башжа салып

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеи.

Аварияга тошген сабийлени санын азайтуу жаны бла этилиге керек мадарланы араларында, Юрий Бегидов проектиктика ишин бардырыуга энци магана бергенди. Окку юлде жоллада жооруно жорукъларын койрууге кыошак халда дерсе бардырылгыра кереклиги эс бурганды. Аны бла байланы бу иште управлениени жанынд себептик этилик турдулгун да чертгенди.

УГБДД-ни инспекторлары Ротрансадорну КьМР-де управленисны специалисттери бла бирге байыл карт аяда школ автобуслу не халда болганыларн тохташыу мурат бла бардырган тинтиуени эсеплерин да баамлаганды доклады. Биогонлюк битеу муниципалитеттери школларында 126 автобус барды. Аласы аласмына алы жайдан артык холлары. Машиналаны техника боплары осал болганы эм водителыге тийишиси медицина кыару этилигиени халасында аласы кызуу кызуу жарымын хайырлангыра жарамыны тохташырылгананды.

Былтыр Ставрополь крайда болгын аварияны юлголе келтирип, школ автобусланы хайыр-

лансыда бир тюрлю кемчиликке болмазга кереклиси кыты эсгертенди ол. Былтай транспорту кеиндиргени энци кырал учуреденига неда муниципалитеттени администрацияларына берилгени уа болумну игилендируге себептик эттеригин да чертгенди Бегидов.

Дагыда тазирле келден-кел жыныла барылганыны юсюнден да билдиргенди ол. Сёз кюнч, бурунж жыл жорукъларга бузуклык этгенледен жаланда оналы миллион сом тошген эсе бюджетге, былтыр ол 69 миллион сомга дери жеткенди.

Замандык төпөнгөн тазирлени жыны судейлик приставланы борчуду, алай жол-партуе служба багыны инспекторлары да бу ишден артка турмазгага кирешедиле, дегенди ол. Юлголе Нальчикте замандык төпөнгөн тазирлени былай борчлары болганын автоматизациялары номерлерин алайда турган инспекторлга мычмалы билдирген энци камера ишлегенин айтканды.

Жылында дагы да энци стонкланын кыурау жаны бла волпроса да кыралганды. Биогонлюк республикада алай объекте жетишмегенери белгиленгенди. Аны салтуу - автоташаны алай стонкага

көчгөрени эм анда кеминдиргени ююн тарифле гиче болганынды. Кьабарты-Малкларда ала кыошу регионладан эсе бир неча керге азылда. Аны себепти былай ишин фйайдасы чыккымайды. Руслан Хасанов автомашинаны аэкуатору бла ташыган эм аласы былай стонкада кеминдиргени ююн багыланы көчгөрилге предложение этгенди.

Жол организацияла бу хвалда республиканы жолларында кыоркыусузлукну кетирюу жаны бла не мадарла этгенлерин юсюндөн КьМР-ни жол миок министри Аслан Дышнов да сөлөшкенди. Ол билдиргенге кере, бу ишге былай 159 миллион сом кыоратылгыды. Ол санда жоллада белгиле орнатылгыдыла, тюрлю-тюрлю разметкала да этиликдиле. Жоланы жарыгууга да аслам ыркыты белгилоркоджо. Докладында ол жол жаныларнда аркидиле кыралган сатыу алыуу жерлени кетирюге да аслам эсе бурганды. Келюге «Кавказ» трассада болумну көргозтгенди. «Кыоркыусуз республика» деген учуреденины кыурау ише кыалай бардырылгыларны юсюнден да отчот этгенди.

Ызы бла кенеште КьМР-ни экономиканы анытуу министри Мукуланы Алий «Жоллада жо-

роуда кыоркыусузлукну кюнелендири» деген республикалык энци программаны иотларын чыгарганды. Аны кезуиюнде светфорла орнатырга, жолланы жарытырга эм баша иштеге 222 миллион сом кыоратылган этди. Быылдан башлап 2020 жылга дери бу жаны бла федералык программа бардырылгыны да билдиргенди ол. Аны чеклеринде этилик мадарларга саяуай кыралда 48,7 миллиард сом кыоратылгыды. Аны бла бирге кыошак халда ыркысы регионаны бюджеттеринден да белгилорго керек боллукуду.

Кенешени ахырында Руслан Хасанов жоллада жоруде кыоркыусузлукну жалчытыуда уллу кыруулге керек болмазгага кереклиги белгиленди. Мында көчгөрөлгөн проблемаланы хар бирини да энци созора алай маганысы болганын да чертгенди. Комиссияны кыуамуну аласы тап халга келтируу жаны бла кыалай оюмлары бар эсе да, аласы юсюндөн кыкыса заманы ичинде билдирге чакырылганды. Жынылыгыга чыгарылган волпросны юсюери бла уа тийиши рекомендацияла бла буйрукла этгенди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Кеп соруула бергендиле, кеслери билгенни да кергюзтгендиле

Алгырагылада бизни жерлешибиз, Россияни имлула академиясы академик Залипханланы Чокканы жашы Михаил бир-эки кунге республикага келген этди. Аны хайырлангы, Нальчикте 3-чо номерли орта школда малкыр тилден бла литературадан усталга Атуланы Зуура бла Бечеланы Лейла, Михаил Чокканын Минги тагуу Михаил Чокканын бла келишил. Бийик-тау геофизика институту офисиш школлуа бла тобеуши кырагындыла. Анга алытчы, сегинчи, тогузунчу классланы окуучулары келген эдиле.

Усталга сабийлеге академикни юсюндөн, кеп сейрлик шартла келтирип, хапар айтып, аны бла алай шагырелендиргендиле. Ызы бла школлуа академикке жашаууну, имлу, Кырал Думада ишини, дагыда кеп башха загланы юсюндөн сорганындыла. Михаил Чокканын жаш заманларыны, Минги тагуу биринчи кере ергеленини юсюндөн хапар айтканды.

Тобеуши эки сагытта жууку заманы барганды. Ахырында да школлуа поэт Москва-ны Магометни назмуларын окутугындыла, төпсөнгиле, жырлагындыла. Академик, ала кеп билгеи сойгенлери кыуанып, ыспас этгенди, мындан ары да окууга аслам эсе беллюго деп, насийат этгенди. Алагы эм усталга «Россия. Академик Залиханов» деген киталпаны бергенди. Назму айткан, төпсөнгөн жашланы ол дагыда кыамала бла саугуулаганды.

ХОПАЛАНЫ Марзият.
СУРАТДА: школлуа эм усталга Залипханланы Михаил бла.

Кыууатлы эм ариу байрам

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеи.

Зумакуулану Тазилуа Кавказын бек белгиле назмуларында биринди. Кавказ адамларын кесине ундагы: «ла өкмөлөрдө, кыйынлыканы жоюгон көтөре биледиле, иш көллюледиле. Кавказын тишюуларыны энчиликлери, жореклерины жылыуун, сиймекликлери бла кой бермазгызын, сабийлерин кыорууай билгенлерин битеу дунияга назму сөзю бла Тазилуа айтканды. Залда олтурганга потессага хурметлери, ыркылыкъларын кыты кыарна бла билдиргендиле.

Мария Сасикова КьМАССР-ни министрлерины советинде комитетни башчысы болуп турганды. Париса Зиборова э «Дружба» комбинатын таматасы болганды. Ызы бла горсоветте ишлегенди.

«Усталкы» деген номинацияда онекинчи номерли сабий сөзиде башчысы ише: «Усталкы эм профессор, медицина илмуланы доктору Теммоланы Лейла хорлагындыла. Теммоланы Лейланы юсюн-

ден «Заман» газет материал басмалаган эди. Лейла Азретовна педиатрия эм психиатрия жаны бла да докторду. Университеттеде окутканды, сабий онкологни бек белгиле билгенди. Лейла Азретовнагы саугуз сабийлени ата-аналары бек бийик багыа бичедиле. Аны терен белминден сора да, адамлыгыны, халаллыгыны барды. Теммоланы Лейла тауу халкыны кыты ити бла айтканды тауу тишюулапдан биринди.

«Жандуурулык» деген номинацияда биринчи номерли поликлиниканы баш врачы Фатима Марешшова саугуаланганды. «Кыар эм муниципал служба» номинацияда уа КьМР-ни культураны министрини орунбасары Кыарчаланы Аминат хорлагынды.

«Энци позициясы болгын» номинацияда сураты Светлана Мамонова эм потесса, драматург, «Горнка» газетини баш редактору Зарина Канукова саугуаланганды.

КьМР-ни башчысыны кенешчиси Уналаны Аминат, Нальчикте патристик башчысы Хочуланы Алий, шеңдоюгу гуманитар академияны башчысы Атайиланы Алий эм башха кыулукчула жыйылганыны

Ююорно халкыла аралы куюно бла алгышылгандыла. Артыктыле уа байрамга жарыры эм телепулери бла энци кыуат бергендиле.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Конференция

«Чайка» санаторийде бу юнде бардырылган халкыла аралы имлу-практика конференцияда сөз кавказ халкыны кырал-право айныуларын тинтиую амилларыны юсюндөн барганды. Аны Кавказы юристтерини ассоциациясы, РАН-ны госуадары эм право жаны бла юг филиалы, Халкыла аралы черек ассоциация, Россияни юридический имлуларыны академиясы, Бакуда кырал академияни Север-Кавказ блөмию, Евревада «МАНЧ» университет, КьМКЪУ-ну юридический факултети, чекленген жууапчылыгы болгын

Сөз кавказ халкъланы кырал - право айныуларыны юсюндөн баргынды

«Бум-Банк» коммерциалы банк кырагындыла. Конференцияны председатели Дамир Юсуфович Шапсугов, аны ача, бу жылылынуу Север Кавказда угай, саулай регионда жашаган халкъланы барында да маганысы уллу болганын чертгенди. МЧА-ны председатели Хаути Сохроков бу маганылы иште кытышырга келгенлени барында да ыспас этгенди. Халкыла аралы черек ассоциацияны атамын аны бек сыйлы саугасын - сыйлы грамотаны бла белгини - Дамир Шапсуговга бергенди. Дагыда Виктор эм Мария Котлярвала жардырылган «Черкесы - воины и мастера» деген китапны да сауга этгенди.

Ызы бла юридический имлуланы доктору профессор Шапсугов «Проблемы формирования адекватной государственной правовой системы народов Кавказа» деген ала доклад этгенди.

кытайрып айттырга тийишли кереми: эрмениле кеслерины тиллери, адет-эрежелери нууга бардыла. Ала болмасын уа, миллет да болуку туююндю. Ма ол затла биогонлюк бек кыайгы элдериле», дегенди алим.

Конференцияга келгенле Кавказ урууда жоюлган азылганы эсгерип ююнч, анга жорланган митингде да кытышандыла. Эсгертеме голле салгандыла. Ызы бла Миллет музейде юзмөздөн ишлеген суратланы көрмөчюне кырагындыла.

Куюно экинчи жарымнда конференция ишин андан ары бардырылганды. Анда көчгөрөлгөн проблеманы кере Азербайжандан академик Абель Мамед-Али оглы Магомаров, Бакуда кырал университетини профессору Макума Фазиль кызы Меликова, КьМКЪУ-ну профессору Кадылла Фиевич Дзамижов дагыда башкала сөлөшкөндү.

Экинчи жок алимле «Методологические проблемы исследования государственного-правового развития народов Кавказа», «Проблемы исследования современного государственного-правового развития народов Кавказа», «Историко-правовые проблемы исследования государственного-правового развития народов Кавказа» деген темалага кере бардырылган «гтерек столланы» ишлерины кытышандыла. Халкыла аралы форуму ахырында резолюция эм декларация кыбай этиленди.

АДИЛПАНЫ Марзият.

САУГА

Владислав Третьяк хоккей формала жибергенди

2012 жылы алында Эпбрус посёлканы администрациясы терс кылуу школунда суратуу 100-кучкыраа спорт школунда эдиле. Алай бла эки кышына даметрик хоккей ишлеген эди. Алай бла эки кышына даметрик хоккей ишлеген эди. Оюнга уа ала терлеи спорт кийиле кийгендиле.

Энди терс кылула спортну бу торлюсо бла профессионал халда керештиге дегендиле. Алай, тийиши формасын ол эм бармазгызын болушулык илдеи. РФ-ни Хоккейдан федерациясыны таматасы Владислав Третьякга кысыгы жагындыла. Анда былай айтканды: «Бизни респуликада спортну кышы торлюөрлөндөн жаланда лыжа спорт айныды. Биринчи болуп, бир республикада хоккей команда кууар мурталдыкы. Катобуз көзөмөлгө келешиди.

Багылы Владислав Александрович, бизге профессионал хоккей форма бла болушуруугузу тийелюй». Бир айдан согура форманы жибергендери билдиргендиле. «Ай-Би-Си» трестини генералы директору Виктор Попович ала школлуага кыошакла сатып алып бергенди. Ала-анала бла эллиле уа сабийле кийинкири жерни тап халга келтиргендиле.

Терс-Кылуу орта школуну усталлары, окуучулары да Владислав Третьякка, аласы тилкерине эсе сөноп, болушканы ююнч, жорек ыркылыкъларын билдиргенди.

Алиса ТАРПИН.
Эпбрус району администрациясыны пресс-службасы.

Оюу Жашуу журтнуу квадратлы - 16 миок сом

Кьабарты-Малкыр Республиканы Правительствоюну бегили бла элдеге жашуу журтланы квадрат метрини орта эсен бла алай терген багысы 16 миок сомго тохтадырылганды. Ол а «Энци социальны жаны бла айнытуу» деген федералык энци программаны юсю бла кой орнатырга неда сатып алырга, былай жерде жашаганынга берилек субсидияны тергенде кайтармазгыды.

КьМР-ни Эл миок министерствосуну пресс-службасында билдиргенлери кере, былай бу жуумушага кыралыны эм республиканы бюджеттеринден 33 миллион сом кыоратылгыды. Этилик мадарланы хайыры бла 130 ююор, ол санда 47 жаш специалистени ююорлени кеслери жашуу болумлары илдендиргеи оиг табаркыдыла.

Кыууанч Улан тууганын бла алгышлай-быз ж шхар округу жерлери администрациясыны пресс-службасы.

9-чу Май - ол уллу маганысы болган, бизни кыралыны ветеранлары намьларын кетирерге деп аталган байрам куюндю. Ма ол юнде артыкда бек бетисизлик эл оппозицияны бир-бир башчыларды бизни ветеранларыбызны намьларын тошкюрорте керештген сөлери, бизни терелерибизни хылыкка этерге керештчилери. Биз фашизмни акалгара, Экинчи Дуния урушуну иотларганын жандык кырагара чакырырганыны уюлунай жууалка тартынуу юсюндөн законпроекти жагында кырагызы деп, Кырал Думага предложение берликчи, - дегенди Железнк.

Интернет.

Байрамдан сора

Хорланмы кыймылан тыюорюрге керешгенле жууапха тартыллыкыдыла

«Единая Россияны» генералы секретарыны орунбасары Кырал Думаны вице-спикери Сергей Железняк озган геурге кюн кыраланы нысмейкерлеринден бири болганды. Ол, Парламентте сөлөшө, Экинчи Дуния урушуну иотларганы жагында кырагызга керешткенени, нацизмни реабилитация этерге чакыргындыланы, фашизмге колдоо бардырылган урууда беккеура айткылыкы. Хорланмы маганысы энци эттерге ичиненлени уюлунай жууалка тартырга керекди деген законпроекти соузоуте жагында кыайтырга керекди деп, предложение этгенди.

Железнякны алай айткырга болгоерни либерал оюму кесгени айтханлары көлөндиргенди. Ала басмалаган материалларында 9-чу Маайда парадны бардырырга хайырланууларыны

эм бардырылганын жаратмагаларын билдиргендиле. Улуу Ата журт уруу жагында эки милгунуну сермешери эл дегендиле.

«Мен бек сейр этеме ала бизни кыралыбызны, халкыбызны, жамауатабызны жашауларыны беги билген жерибизни, терелерибизни бизни да нек соймөнгөлорине. Ала парадланы көрөп болмайбыз дейдиле. Ала Георгий тасмакчы, бош журунчукду, кызыгы иги болуугун алыкка кытын билмедим, билген халкы хорлагыны, озголе Гитлер хорласымы дейдиле. Аласы кыой, былай сөзлө окуна айткыла: «Параддыгызын ол ота койюног. Сызге демгилеи кырал керек эсе, талпа толперине керешткенди». деп.

Алай оюму айтмала аласы авторларыны баш аркиликлени жорк эттидиле. Алай эсе, ала жууапха тартылгыга керешиде.

Концерт

Н.П. Осипов атлы оркестр - Нальчикте

24-чю майда Кырал концерт залда РФ-ни Култура министрствосуну башламчылыгы бла, «Кавказ» деген проектин чегинде, Россияни халкы артисти, РФ-ни Правительствоюну саугасыны лаураты, профессор Владимир Андропов башчылык эткен Н. П. Осипов атлы Россияни халкы инструменттерини академиялы оркестрини концерти бардырылгыды.

Анга Россияны Большой театрыни солисти, Ингуштия Республиканы сыйлы артисти Александр Захаров (тенор) эм Е. Колобова атлы «Новая опера» театрыны солисткасы, Умурияны сыйлы артисткасы Александр Саульская - Шультева (меццо-сопрано) кытышырылдыла.

Байрамны программасы эки бөлөмдөн кыраллыкыды: биринчиси - классика чыгармала, экинчиси - орус халкы жырла. Бу концертаги жырлары бийик даржалы профессионал айттырылгы себепти, келгенле бек ыркы болушканды. Концерт 19 сагытта башлангырыкды.

Бизни корр.